



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suaui Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt X. Quæ duo Nuntij egerint; & in Cæsare de Parmæ negotio
difficultas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

rationes contexere, cum opus sit ad innumeras circummeitæ partes prospectum intendere; aliter enim improvisa verisimilitudo aliunde detegitur, quæ deridendum exhibet inuentum simul & inuentorem.

CAPVT X.

Quæ duo Nuntij egerint; & in Casare de Parma negotio difficultas.

Succedere iam res videbantur. Nam ex parte Gallia, vbi ardui-
tatis timor erat, via plana reperta est, ^a ob amoris Pontificij
apud Regem fiduciam, cuius natura est, persuadere vt in bo-
nam partem trahatur, quod alioqui dubia foret interpretationis, &
consensus iis præbeatur, quæ dubia forent deliberationis. Quod
ad Pighinum ^b spectabat, extra dubitationem erat, cum is adeo ex-
petitam responsum deferret, Cæsarem quoque, sicut euenit, pa-
ri animi alacritate responsurum. Granuellanus itaque expensis vnâ
cum Cæsare conditionibus, quas Pontifex postulabat, probauit qui-
dem in iis quæ ad Gallum pertinebant, vt Pontifex ad assenti-
endum Concilio illum adduceret; non tamen vt ad id sua officia
Cæsar impenderet: esse partes Pontificia auctoritatis alios ad Con-
cilium conuocare, Cæsarem verò Concilio fauere, suasque ditiones
eius Decretis subicere. Sed hac speciosa excusatione adductâ ve-
riorem omisit, hoc est, Cæsaris officia obfutura potius quam pro-
futura.

2 Festinato Concilij exitu affirmavit longè magis opus esse Cæsa-
ri quàm Pontifici, cum in comperto esset, quò diutius Synodus
perdurasset, eò diutius fixum iri Carolum in Germania, quippe sa-
tis gnarum, tantam nec ampliorem spem fructus inesse Concilio,
quantum ipse è propinquo vigoris calorisque eidem afflaret; & ex
altera parte suam ibi diuturnam commodationem ipsius valetudini
& regnorum commodis obfuturam. Expeditiorem rationem sibi
videri, si Pontifex de sententia virorum sapientiâ studioque Reli-
gionis præstantium Diploma conficeret, vniuersam morum emen-
tationem complectens; quod vbi comprobaretur in Synodo à Pa-
tribus Pontifici ac Cæsari obsequentibus, quantum illi suffragio-
rum opus esset minimè defuturum: dogmata verò, aiebat ille, par-
tim iam fuisse sancita, partim per susceptos à Tridentinis Patribus
labores adeò discussa ac digesta, vt postrema illorum absolutio bre-
uis temporis opus euaderet. Atque ex his animaduertit Nuntius,

Ecce 2 aliam

^a Diarium,
12. Augusti
1550.

^b Diarium
eodem die:
& epistola
Pighini ad
Dandinum,
15. Augusti
1550.

Historia
Concilij Tri-
dentini
lib. II.
cap. 10.

1550. aliam tunc ac prius esse Cæsarianis de morum reparatione sententiam. Etenim cum antea nihil aliud pressius inculcassent, contententes ut ea esset præcipuum & quasi vnicum opus Concilij, dum per eam Germaniæ turbas componendas putabant; postea experimento docti perspexerant, illius freti procellas ex eo coortas, quod supra litora exundare contenderet, adeoque ubi ea coarctarentur, non ipsum per tranquillitatem quieturum, sed tempestatem acrius sævituram. Unde compertum iam erat, ne mitiores quidem disciplinæ leges antea latas posse inter eos animorum æstus ad usum perducere. Præterquam quod perspiciebant sagaces illius æstimatores, multo plus reformandum in moribus ciuitatum Cæsareæ quam Pontificiæ ditionis. Quamquam aliâ dein tempestate, mutatis denudò rerum conditionibus, priora sensa renata fuerint, quemadmodum historiæ decursus lectoribus palam faciet.

Quò Protestantes ad parendum Concilio adigerentur, censuere; curandum, ut omnes Germaniæ Ordines continuationem Concilij in vrbe Tridentina à Pontifice flagitarent, quò arctius obstringerentur ad ea seruanda, quæ ipsis postulantibus fuissent decreta. Denique ad id quod Pontificiam auctoritatem spectabat, Granuellanus respondit, Cæsarem præter studium Religionis non modò eam propugnaturum ad rependendam Iulio beneuolentiam, sed quia Pontificiæ auctoritatis abiectio Cæsareæ pariter imminutio fuisset; significans duo per se verissima ab experientia patefieri: alterum, quantum effrænata licentia facilitasque mutandæ Religionis populos excitet ad parem in ciuili administratione libertatem, eos edocens habere despiciatui quasi imaginariam atque inanem quamcumque potestatem, quæ honesti reuerentiâ non virium terrore nitatur: alterum, quò sustineatur veneratio ac stabilitas Religionis, vnum ipsius Caput vniuersale & aspectabile esse agnoscendum; dedignante nimirum humanâ superbiâ diutiùs venerationem seruare erga id quod à pluribus neglectum videt, nec mortalium mente, utpote quæ sensibus clauditur, aliam viuendam imaginem admittente, nisi quæ sibi à sensibus subiiciatur. Affirmauit insuper, patere quantum Imperatoriæ auctoritati detraxisset permissa prædicantibus libertas, sed eam non nisi per armorum vim amplius coerceri posse. Et sanè imbecillitatis humanæ tum in cognoscendo tum in agendo vitium est, quòd non facile morbus dignoscatur, dum facile medicina pararetur, nec antè sit compertus, quàm insanabilis.

Haud parem animi propensionem nactus est Nuntius ad res Parmenses. Duæ in Aula Cæsarea inhæserant sententiæ: altera Senatus

tus Mediolanensis; eam videlicet urbem unà cum Placentia aperte ad Cæsarem pertinere: altera Gonzagæ, existimantis, in magno semper discrimine versaturam Mediolanensem ditionem, dum ex vno latere obsideretur agro Pedemontano tunc occupato à Gallis, Austriacorum Monarchiæ æmulis implacabilibus; ex altero Parma à Farnesiis possessa, qui cum se lesos spoliatosque putarent, erant ipsi pro hostibus putandi. Ideò Nuntio responsum est, optare Cæsarem, eam causam Iure decerni; quod ius vim sonabat, quippe quæ tamquam dextera est, quæ Ius non tantum robore munit, sed ratum facit. At quemadmodum inter priuatos sufficit iuri vis per minas intentata, & paucorum satellitum; inter Principes vis necesse est in opus deducta, & ingentium copiarum.

1550.
Vide Adrianum lib. 8.
Ex Pontificis responso ad Pighinum, 14. Octobr. 1550. infra referendo.

C A P V T XI.

Apparatus Pontificis ad morum emendationis, & Concilij Diploma. Res Parmæ ac Placentiæ iterum agitata; & Concilium indictum.

Pontifex his acceptis responsis, adiecit confestim animum Diplomati, ad reformandos mores conficiendo. Demandata prius cura Massarello, qui erat à secretis Concilio, & tunc Pontifici operam dabat in principalibus litteris conscribendis, ut res in eo genere propositas Concilio, sed ab eo non sancitas, in ordinem digereret; ac postea Ceruino & Polo, suis olim collegis, Romam ad id accersitis, & Morono Germanicarum legationum perito, à quibus unà cum reliquis varia consilia habita sunt, & sæpè in frequenti Senatu sententiæ dictæ. Quin etiam in eo decretum fuit, ut singulis hebdomadis bis terte coram Purpuratorum antiquissimo ea de re Patres differerent, & semel coram Pontifice. Sed semper illud ipsum tandem compertum est, quod Paulum toties ab huiusmodi consilio perficiendo dimouerat; nimirum, inter tot ac tantas quæ tunc feruebant cupiditates ac suspiciones, legem omnem ad restituendos mores latam incursum in reprehensiones prauasque interpretationes communitatis, nisi legislatorem ageret ipsa communitas. Plures quoque conuentus habiti sunt ad concinandum Diploma Concilij, ad cuius festinationem Pontificios extimulabat Cæsar, itineris Hispanici cupidus; tametsi propinqua hiems spem omnem ademisset Synodi cogendæ, donec per tempora commodiora liceret. Sed interim sollicitudinem non modicam ingerebat Parmense negotium; ex quo tamquam è quodam

In Diario, 28. Septemb. 1550.
In Actis Consistor. & Diariis, 3 & 23. Octobris, & 18. Nouembris 1550.
Diarium, 23. Octobr. & 9. 12. & 13. Nouembris 1550.
In litteris Pighini: & indicatur in Diario, 8. Octobr. 1550.

*Historia
Concilij Tri-
dentini
lib. II.*